

ASKERİ YASAK BÖLGELER VE GÜVENLİK BÖLGELERİ KANUNU

Kanun Numarası : 2565
Kabul Tarihi : 18/12/1981
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 22/12/1981 Sayı: 17552
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt: 21 Sayfa : 73

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik için, "Yönetmelikler Külliyesi" nin kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı;

a) Yurt savunması bakımından hayati önemi haiz askeri tesisler ve bölgeler ile sınırların, güvenlik ve gizliliğini sağlamak için bunların çevrelerinde, kıyılarında ve havalarında; kara, deniz ve hava askeri yasak bölgelerinin,

b) Yurt savunması veya yurt ekonomisine önemli ölçüde katkıda bulunan veya kısmen dahi tahripleri veya devamlı olarak ya da geçici bir zaman için faaliyetten alıkonulmaları halinde milli güvenlik veya toplum hayatı bakımından olumsuz sonuçlar doğurabilecek; diğer askeri tesis ve bölgeler ile kamu veya özel kuruluşlara ait her türlü yer ve tesislerin etrafında güvenlik bölgelerinin,

Kurulması, kaldırılması ve gerektiğinde genişletilmesine ilişkin esas ve yöntemlerin düzenlenmesidir.

Askeri yasak bölgeler:

Madde 2 – Cumhurbaşkanı kararı ile askeri yasak bölgeler kurulabilir veya kaldırılabilir. Askeri yasak bölgeler 1 inci ve 2 nci derece askeri yasak bölge olmak üzere ikiye ayrılır. ¹

Birbirleriyle ilgili ve yakın askeri tesisler ve bölgeler için gerektiğinde ayrı ayrı yasak bölge tayin edilmeyip bu tesis ve bölgeler için müşterek ve bir bütün olarak askeri yasak bölge tesis edilebilir veya bu şekilde birleştirilmiş olanlar ayrılabilir.

¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkırdaki yer alan "Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Güvenlik bölgelerinin kurulması:

- Madde 3 –** a) Askeri güvenlik bölgeleri Genelkurmay Başkanlığınca,
b) Kamu ve özel kuruluşların çevresindeki özel güvenlik bölgeleri Cumhurbaşkanınca,²
Kurulabilir veya kaldırılabilir.

(Ek fıkra: 17/4/2017-KHK-690/19 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/16 md.) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı birliklerinin bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla konuşlu bulunduğu hizmet binaları, karakollar ve benzeri yerler için, kendiliğinden özel güvenlik bölgesi oluşmuş sayılır. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı birliklerinin yeni konuşlanacakları aynı neviden yerler bakımından konuşlanma tarihinden itibaren kendiliğinden özel güvenlik bölgeleri oluşmuş sayılır. Bu fıkra çerçevesinde oluşturulan özel güvenlik bölgelerinin sınırları İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı birliklerinin konuşlu bulundukları yerlerin özel güvenlik bölgesi olması lüzumlu görülüyorsa İçişleri Bakanlığı tarafından buna ilişkin ayrıca bir karar alınır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Bölgelerin sınırı:³

Madde 4 – Askeri yasak bölgeler ile özel güvenlik bölgelerinin kurulması hakkındaki Cumhurbaşkanlığı kararı ve askeri güvenlik bölgelerinin kurulması hakkındaki Genelkurmay Başkanlığı kararına ekli uygun ölçekli haritalar ve koordinat listelerinde bu bölgelerin sınırları da belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kara Askeri Yasak Bölgeler

Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri:⁴

Madde 5 – Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri;

a) Yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis ve bölgelerin, çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen dış sınırlarının en az yüz, en fazla dört yüz metre uzağından alınan noktaların birleştirilmesi suretiyle meydana gelen alanlarda,

b) Kara sınır hattı boyunca ve lüzum görülen kıyılarda otuz ila altı yüz metre derinlikteki sahalarda,

Tesis edilir.

Ancak, kara sınır hattı boyunca tesis edilenler hariç olmak üzere, birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin savunma ihtiyacı dört yüz metrelik azami haddin dışında bir kısım kara parçalarının da birinci derece kara askeri yasak bölgesi içine alınmasını gerektiriyorsa bu yerlerinde birinci derece kara askeri yasak bölgeleri içine alınmasına veya arazi şartlarına uyulması, kamu hizmetleri, halkın faydalanması ve geçiş imkanlarının gözönünde bulundurulması gibi durumlarda bu bölgelerin yüz metre olan asgari haddinin daha aşağıya indirilmesine belirtilecek ihtiyaca göre Cumhurbaşkanınca karar verilebilir. ⁽⁴⁾

(Ek fıkra: 20/10/2005-5412/1 md.) Kara hudutları boyunca tesis edilen askeri yasak bölgelerin sınırları ise, kamu yararı bulunması kaydıyla milli eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetler için Cumhurbaşkanınca daraltılabilir veya bazı bölgelerde tamamen kaldırılabilir. ⁽⁴⁾

İşaretlerin ilanı:

² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "Genelkurmay Başkanlığının lüzum göstermesi veya Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin veya İçişleri Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine Genelkurmay Başkanlığının uygun görmesi kaydıyla Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibareleri "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 6 – Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri ilan edilmez. Ancak, sınırları uygun işaretlerle belli edilerek bu işaretler ilan edilir. İşaretlerin şekli, boyutları, rengi ve işaretler ile ilgili diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 7 – 1. Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Bölge içindeki taşınmaz mallar kamulaştırılır.
b) Bölgeye buradaki görevlilerle, yetkili komutanlığın izin verdiği T.C. uyruğundaki diğer görevlilerden başkası giremez ve oturamaz. Ancak;

(1) Buradaki görevlilerin aile fertlerinin bölgeye girmelerine ve oturmalarına,

(2) Türk vatandaşlarının bölgedeki su kaynaklarından faydalanmalarına,

(3) Bölge içinde tespit edilecek yollardan geçiş yapılmasına,

Yönetmelikte belirtilecek esaslara göre yetkili komutanlıkça izin verilebilir.

c) Yabancıların geçici olarak bölgeye girmeleri ve oturmaları Genelkurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

d) Bölge içindeki eski eserler ve doğal kaynakların milli kuruluşlarca veya milli kuruluşların denetimi altındaki Türk veya yabancı uyruklularca araştırılması veya işletilmesi, Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

e) **(Değişik: 27/1/2004 – 5082/1 md.)** Bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

2. Kara sınır hattı boyunca ve kıyılarda tesis edilen birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde kamulaştırma yapılması zorunlu değildir.

3. Yukarıdaki 2 nci fıkra hükümlerine göre kamulaştırılmayan taşınmaz mallardan yerli halkın yararlanmasına ilişkin esaslar ile birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin, bölge içindeki geçiş yollarının güvenliğinin sağlanması ve bölgeye girme yasağı ile ilgili diğer esaslar yönetmelikle tespit edilir.

İkinci derece kara askeri yasak bölgeleri:

Madde 8 – İkinci derece kara askeri yasak bölgeleri; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde veya yurt savunması bakımından gerekli görülen diğer bölgelerde tesis edilir.

a) Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri sınırlarından başlamak üzere beş kilometreye kadar uzaktan seçilen noktalardan geçirilen hat ile belirtilir. Bu hat, bölge içindeki savunma tesislerini kara gözetlemesine karşı gizleyen sırtlar ve arazi örtüleri varsa bu sırtların en yüksek noktalarından geçirilir ve görüşe engel örtüleri içine alacak şekilde tespit edilir. Savunma ihtiyacı ve bölgenin özelliklerinin zorunlu kıldığı hallerde bu mesafe on kilometreye kadar uzatılabilir.

b) Yurt savunması bakımından gerekli görülecek diğer bölgelerde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları Cumhurbaşkanı kararında belirtilir.⁵

İkinci derece kara askeri yasak bölgelerin sınırları Resmi Gazete'de yayımlanır.

İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 9 – İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri serbesttir. Şu kadar ki, milli güvenliği sağlamak bakımından, gerekli görülecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinde; bölgede oturanlar dışındaki Türk vatandaşlarının

⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

bölgede oturmaları, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri Cumhurbaşkanlığı kararı ile sınırlandırılabilir.⁶

b) Yabancı gerçek ve tüzelkişiler bu bölgede taşınmaz mal edinemezler. Yabancılar ait bölgedeki taşınmaz malların tasfiyesine karar vermeye, tasfiye şekil ve şartlarını tespiti Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. ⁽⁶⁾

c) (1) Yabancılar izin almadan geçici dahi olsa bölgeye giremezler, oturamazlar, çalışamazlar ve taşınmaz mal kiralayamazlar.

(2) Görevli yabancı uyruklu sivil kişilere izinler garnizon komutanlığının görüşü alınarak valiliklerce verilir.

(3) Görevli yabancı uyruklu asker kişilere izinler Genelkurmay Başkanlığınca verilir. Ancak Bu yetki yönetmelikte belirtilecek komutanlıklara devredilebilir. Verilen izinlerden ilgili valiliklere de bilgi verilir.

d) Bölge içindeki genel yollardan geçilmesi ve bölgeden turistik amaçlarla yararlanılmasına dair esaslar yönetmelikte gösterilir.

e) Yasak bölge tesisinden itibaren gerektiğinde altı ay içinde buradaki taşınmaz malların durumları (Bina, tarla, bağ, bahçe, orman, bataklık gibi) hava fotoğraflarıyla tespit edilir. Aynı süre içinde bölgedeki taşınmaz malların mülkiyet ve zilyetliğinin kimlere ait olduğu mahalli ve mülki idarelerce tespit edilerek yetkili komutanlığa bildirilir.

f) Bölgenin savunma gücü ve gizliliğini ihlal etmemek şartıyla, taşınmaz mallar üzerinde inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirmek veya kesmek, bataklık ihdas etmek veya kurutmak gibi hususlarda özel kanunlarına göre ilgili mercilerce izin ve ruhsat verilmeden önce, bölgenin savunma gücü ve gizliliği yönünden yetkili komutanlığın izninin alınması zorunludur. Yetkili komutanlıktan izin isteminde bulunulurken verilecek dilekçede yapılacak işin niteliği açıklanarak ilgili belge ve planların tasdikli birer örneği eklenir. Yetkili komutanlık bu istemi kabule değer görmediği takdirde ret sebebini gerekçesiyle birlikte yazılı olarak dilekçe sahibine bildirir. İtiraz vukuunda konu bir kere de Genelkurmay Başkanlığınca tetkik edilerek sonuçlandırılır.

İzin ve ruhsata tabi olmayan mahal veya işlerde de yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu şekilde başlatılmış olan işlerde yapılacak tadilat istekleri hakkında da aynı usul ve esaslar uygulanır.

g) Yetkili komutanlıkça izin verilmeyen veya komutanlıkça kabul edilen şartlara uymayan her türlü inşaat ve eylemler durdurulur.

Böyle yapılar, komutanlığın tayin ve tebliğ edeceği süre içinde sahipleri tarafından yıktırılır. Süresi içinde yıkılmaması halinde yetkili komutanlığın istemi üzerine mahalli mülki idare amirliğince başkaca bir işlem ve karara gerek kalmadan yıktırılır ve masrafı sahiplerinden alınır.

h) **(Değişik: 27/1/2004 – 5082/2 md.)** Bölge içindeki askerî tesislerin ve bölgeden birinci derece kara askerî yasak bölgelerinin dürbünle gözetlenmesi, bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

ı) Bölgedeki eski eserler ve doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesi Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

Bu madde hükümlerinin; 25 Eylül 1981 tarih ve 2527 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanan Türk soylu yabancılar hakkında ne şekilde uygulanacağı yönetmelikte gösterilir.

⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu bentlerde yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Cumhurbaşkanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deniz Askeri Yasak Bölgeleri

Birinci derece deniz askeri yasak bölgeleri:

Madde 10 – Birinci derece deniz askeri yasak bölgeleri;

a) Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sahilde bittiği noktadan itibaren deniz yönünde,

b) Denizdeki tesislerin çepeçevre her tarafında,

En az yüz metre, en çok bir deniz milli uzaklıktan geçirilen noktaların birleştirilmesi suretiyle tespit olunur. Bu mesafeler savunma ihtiyacı veya bölgenin özelliklerinin zorunlu kıldığı hallerde Cumhurbaşkanlığı kararıyla kısaltılabilir veya uzatılabilir.⁷

Birinci derece deniz askeri yasak bölgeleri ilan edilmez. Ancak, sınırları mümkün olan ölçüde uygun işaretlerle belli edilerek bu işaretler denizcilere ilan edilerek duyurulur ve deniz haritalarına işlenir. Bu işlem Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Daire Başkanlığınca yapılır.

İşaretlerin şekli, boyutları ve rengi yönetmelikle tespit edilir.

Birinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 11 – Birinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) 7 nci maddedeki birinci derece kara askeri yasak bölgelerine ilişkin hükümler, birinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde de uygulanır.

b) Türk ve yabancı deniz araçları ancak fena hava şartları veya teknik arızalar nedeniyle ve havanın denize açılmaya imkan vermesine veya arızanın giderilmesine kadar birinci derece deniz askeri yasak bölgelerine ve bu bölgelerdeki körfez, koy, liman gibi yerlere uluslararası işaretleri göstererek sığınabilirler. Bu şekilde sığınan deniz araçlarının sorumluları, yetkili komutanlığa veya mahalli mülki idare amirliğine durumu nedenleriyle birlikte derhal bildirmek zorundadırlar.

Birinci derece deniz askeri yasak bölgesine sığınan deniz araçlarının burada kalmasına izin verilmediği takdirde, yetkili komutanlık mahalli mülki idare amiri ile işbirliği yapmak suretiyle, aracın mümkün olan en kısa süre içinde bu yeri terketmesine, savunma tesislerine ve güvenliğine zarar verebilecek her türlü hareketleri önlemeye yarayan bütün tedbirleri almaya ve gerekli görülen hallerde aracın ve kişilerin güvenliğine zarar gelmeyeceğinden emin olmak kaydıyla, deniz aracını bölge dışındaki en yakın müsait barınma yerine çekirtmeye yetkilidir.

Bu nedenle yapılacak işin ve hizmetin nevine göre yapılan masraflar ve ücretler ile savunma tesislerinde vaki olacak zararlar bu konudaki genel hukuk kurullarına göre tazmin ettirilir.

İkinci derece deniz askeri yasak bölgeleri:

Madde 12 – İkinci derece deniz askeri yasak bölgeleri:

a) İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sahilde bittiği noktadan itibaren deniz yönünde,

b) Birinci derece deniz askeri yasak bölgelerinin sınırlarından itibaren deniz üzerinden her yönde,

İki deniz miline kadar uzaklıktaki seçilen noktaların birleştirilmesi suretiyle tespit olunur.

c) Kanunun 10 uncu maddesi hükümlerine göre birinci derece deniz askeri yasak bölgesi olabilecek yerlerde birinci derece deniz askeri yasak bölgesi kurulması zorunlu görülmediği takdirde yukarıdaki (a) ve (b) bentlerinde belirtilen esaslara göre bu bölgelerde ikinci derece deniz askeri yasak bölgesi tesis edilebilir.

⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

d) Yurt savunması bakımından gerekli görülen diğer yerlerde de ikinci derece deniz askeri yasak bölgesi tesis edilebilir. Bu bent hükümlerine göre tesis edilen ikinci derece deniz askeri yasak bölgelerinin sınırları en az bir en fazla iki deniz mili olarak tespit olunur.

İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerinin yukarıdaki bentlerde belirtilen sınırları savunma ihtiyacı veya bölgenin özelliklerinin zorunlu kıldığı hallerde Cumhurbaşkanı kararıyla kısıtlanabilir veya uzatılabilir.⁸

İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerinin dış sınırları Resmi Gazete'de ilan edilir ve deniz haritalarına işlenir. Ayrıca Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Daire Başkanlığınca ilgililere duyurulur.

İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 13 – İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerinde daimi tesisi gerektirmeyen balıkçılık, süngercilik gibi su ürünlerinin avlanması, deniz dibindeki doğal kaynakların aranması ve işletilmesi Türk vatandaşları için serbesttir. Şu kadar ki, tesislere zarar verebilecek araç ve gerecin bölgeye sokulmasına yetkili komutanlıkça mani olunabilir.

b) Bölge içinde, milli kuruluşlar veya milli kuruluşların denetimindeki Türk ve yabancı uyruklularca deniz içindeki ve altındaki doğal kaynakların işletilmesi için sabit tesisler kurulması, bölgede ilmi araştırmalar yapılması ve buralardaki batıkların çıkarılması ve sökülmesi, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasına bağlıdır.

Ancak; bu bölgelerde hiç bir şekilde gemi sökümü için tesis kurulamaz.

c) İkinci derece deniz askeri yasak bölgelerindeki liman, koy, körfez gibi yerlere Türk deniz araçları serbestçe girip çıkabilir.

Bu araçlar içindeki yabancıların karaya çıkarılmasına 9 uncu maddenin (d) bendi hükümlerine göre, izin verilebilir.

d) Yabancı devletlerin harp ve yardımcı gemileri ile bunlara ait diğer araçların ikinci derece deniz askeri yasak bölgelerine girebilmeleri Genelkurmay Başkanlığının iznine tabidir.

e) (d) bendi dışında kalan yabancı bandıralı gemi ve araçların bu bölgelerdeki koy, körfez ve limanlara girmelerine yetkili komutanlığın mütalaası da alınarak valilerce izin verilebilir.

f) Yabancı bandıralı gemi ve deniz araçları, ikinci derece deniz askeri yasak bölgelerindeki körfez, koy ve liman gibi yerlere fena hava şartları veya teknik arızalar yüzünden uluslararası işaretleri göstererek sığınabilirler. Bunların sorumlu kişileri, sığınma sebeplerini derhal yetkili komutanlığa veya mahalli mülki amirliğe bildirmek zorundadırlar.

Ancak, havanın denize açılma imkanı vermesi veya arızanın giderilmesi üzerine bu şekilde sığınanlardan kalmalarına izin verilmeyenler bölgeyi terkederler.

Yetkili komutan; mülki makamlara haber vermek ve gerektiğinde işbirliği yapmak suretiyle savunma güvenliğini temin edecek tedbirleri almaya ve gerekli görülen hallerde aracın ve kişilerin güvenliğine zarar gelmeyeceğinden emin olmak kaydıyla, deniz aracını bölge dışındaki en yakın müsait barınma yerine çekirtmeye yetkilidir.

Bu nedenle yapılacak işin ve hizmetin nevine göre yapılan masraflar ve ücretler ile savunma tesislerinde vaki olacak zararlar bu konudaki genel hukuk kurallarına göre tazmin ettirilir.

g) Yabancı uyruklu kişilere ait deniz araçlarının bu bölgedeki turistik yerlere girip çıkmalarına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

h) İkinci derece deniz askeri yasak bölgesinde bu Kanunun 9 uncu maddesinin (h) bendi hükmü uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

⁸ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Hava Askeri Yasak Bölgeleri

Birinci derece hava askeri yasak bölgeleri:

Madde 14 – Birinci derece hava askeri yasak bölgeleri; birinci derece kara ve deniz askeri yasak bölgelerin üzerinde ve dış sınırlarından itibaren yatay olarak her yönde en az yirmibeş kilometrelik hava sahasını kapsayacak şekilde tesis edilir. Ancak, tesis edilen bu bölgeler milli hudutlar dışına çıkamaz.

Birinci derece hava askeri yasak bölgeleri dikey olarak limitsiz yüksekliğe kadar uzanır.

Bu bölgeler ile bunların sınırları Cumhurbaşkanınca tespit edilir ve Türkiye Havacılık neşriyatında yayımlanır.⁹

Birinci derece hava askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 15 – Türk askeri hava araçları hariç olmak üzere, Türk veya yabancı gerçek veya tüzelkişilere ait her türlü hava araçlarının, Genelkurmay Başkanlığının müsaadesi olmadıkça, bu bölgeler içerisinde uçuşması veya altında bulunan sahalara inmesi yasaktır.

Hava trafik kontrol amacıyla bu bölgeler üzerinde ihdas edilen kontrollü veya tavsiyeli hava sahaları ve yolları bu hükmün dışındadır. Bu bölgelerde yeniden kontrollü veya tavsiyeli hava sahaları ve yollarının ihdası Genelkurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

İkinci derece hava askeri yasak bölgeleri:

Madde 16 – İkinci derece hava askeri yasak bölgeleri; birinci derece kara veya deniz askeri yasak bölgeleri dışında kalan stratejik önemi haiz askeri veya kamu ve özel kuruluşlara ait tesisler üzerinde ve dış sınırlarından itibaren yatay olarak her yönde en az yirmibeş kilometrelik, havasahasını kapsayacak şekilde tesis edilir. Ancak, tesis edilen bu bölgeler milli hudutlar dışına çıkamaz.

İkinci derece hava askeri yasak bölgeleri dikey olarak limitsiz yüksekliğe kadar uzanır.

Bu bölgeler ile bunların sınırları Cumhurbaşkanınca tespit edilip, Resmi Gazete’de ve Türkiye Havacılık Neşriyatında yayımlanır. ⁽⁹⁾

İkinci derece hava askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 17 – İkinci derece hava askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Yabancı uyruklu kişilerin kullanımındaki her türlü hava araçlarının, Genelkurmay Başkanlığının müsaadesi olmadıkça bu bölgeler içerisinde uçuşması veya altında bulunan mahallere inmesi yasaktır. Hava trafik kontrol amacı ile bu bölgeler üzerinde ihdas edilen kontrollü veya tavsiyeli hava sahaları ve yolları bu hükmün dışındadır. Bu bölgelerde yeniden kontrollü veya tavsiyeli hava sahaları ve yollarının ihdası Genelkurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

b) Bu bölgelerde tarım, turistik ve diğer amaçlarla havadan fotoğraf ve film çekilmesi Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasına bağlıdır.

Acil ve zorunlu hallerle ilişkin esaslar:

Madde 18 – Yabancı gerçek veya tüzelkişilere ait hava araçları; ancak, olağanüstü hava şartları veya arızalanmaları veya yakıt kritiği gibi acil ve uçağı inişe zorlayan hallerde önceden izin almaksızın birinci ve ikinci derece hava askeri yasak bölgeleri içerisinde uçabilirler veya altında bulunan sahalara inebilirler.

Türk uyruklu gerçek veya tüzelkişilere ait hava araçları hakkında da, birinci hava askeri yasak bölgesi bakımından, yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Yukarıdaki fıkralar kapsamına giren hava araçlarının sorumlu kişileri, durumu en yakın askeri veya mülki makamlara haber vermek zorundadırlar. Bu makamlar gerekli görecekları güvenlik tedbirlerini almaya yetkilidirler.

⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 67 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Bölgeleri

Madde 19 – Güvenlik Bölgeleri; özel güvenlik bölgeleri ve askeri güvenlik bölgeleri olmak üzere ikiye ayrılır.

Özel ve askeri güvenlik bölgeleri:

Madde 20 – a) Kamu veya özel kuruluşlara ait stratejik değeri haiz her türlü yer ve tesislerin çevresinde bu Kanun hükümlerine göre özel güvenlik bölgeleri kurulabilir.

b) Birinci derece kara ve deniz askeri yasak bölgesi olarak ilan edilmeyen Silahlı Kuvvetlere ait kışla, kıta, karargah, kurum, ordugah ve tesisler ile sualtı ve suüstü tesislerinin, her türlü patlayıcı, yanıcı, akaryakıt ve gizlilik dereceli maddelerin konmasına tahsis edilmiş sabit ve seyyar depo ve cephaneliklerle, bu gibi maddeleri dolduran, boşaltan tesisler ve atış poligonlarının çevresinde; bu yerlerin dış sınırlarından itibaren en fazla dört yüz metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesi ile tespit edilecek askeri güvenlik bölgeleri Genelkurmay Başkanlığınca tesis edilebilir. Bu bölgelerin çevresinin işaretlenmesine ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar:

Madde 21 – Güvenlik bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Bölge içindeki gerçek ve tüzelkişilere ait mallar kamulaştırılabilir.

b) **(Değişik: 15/6/1987 - 3384/1 md.)** Güvenlik bölgelerinin dış sınırlarından itibaren en çok iki yüz metreye kadar olan saha dahilinde yangın ve patlama tehlikesi gösteren her türlü maddenin imali, depolanması ve satış yerlerinin açılması yasaklanabilir. Bu yasakla ilgili sınır, özel güvenlik bölgelerinde mahalli mülki amirler; askeri güvenlik bölgelerinde ise askeri tesisin teknik özellikleri ve hassasiyeti dikkate alınarak garnizon komutanı ve mahalli mülki amirler tarafından birlikte tespit edilir.

c) **(Ek: 9/10/1996 - 4188/1 md.)** Kamulaştırma yapılan güvenlik bölgelerine ve güvenlik bölgesi tesis edilen deniz sahasına, buradaki tesislerde görevli olanlarla, askeri güvenlik bölgelerinde yetkili komutanlığın, kamu ve özel kuruluşlara ait tesislerde ise, bu konuda yetkili makamın izin verdiği kişilerden başkası giremez ve oturamaz.

d) Bu bölgelerin güvenliğinin sağlanması, bölgeye giriş ve kamulaştırılmayan taşınmaz mallardan yararlanma esasları yönetmelikte gösterilir. 22/7/1981 tarih ve 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.¹⁰

e) **(Ek: 26/2/2008-5740/1 md.)** Askeri güvenlik bölgesi olarak tespit edilen, Türk Silâhlı Kuvvetlerine ait kışla, kıta, karargah, kurum, ordugah gibi tesislerin, fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile ilgili birlik komutanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

f) **(Ek: 15/8/2017-KHK-694/46 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/43 md.)** Güvenlik bölgelerinin dış sınırlarından itibaren iki yüz metreye kadar olan bölgelerde hangi tür zirai ürünün yetiştirileceğine mahalli mülki amirler tarafından karar verilebilir.

¹⁰ 9/10/1996 tarih ve 4188 sayılı Kanunla (b) bendinden sonra gelmek üzere (c) bendi eklenmiş, mevcut (c) bendi (d) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Müşterek Hükümler

Madde 22 – Olağanüstü hal ve savaş halinde Cumhurbaşkanı kararı ile ikinci derece ve deniz askeri yasak bölgelerinin sınırları gerekli emniyeti sağlayacak yerler kadar uzatılabilir.¹¹

Madde 23 – (Değişik: 5/2/2009-5837/27 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre tesis edilen askerî yasak bölgeler ile askerî güvenlik bölgelerinin bağlanacağı yetkili komutanlık, ilgili kuvvet komutanlığı veya Jandarma Genel Komutanlığı ya da Sahil Güvenlik Komutanlığının teklifi üzerine Genelkurmay Başkanlığınca tespit edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Madde 24 – Fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde; birinci derece askeri yasak bölgelerin içindeki veya sınırlarındaki işaretleri, tel örgüleri, duvarları veya hendekleri ve benzeri tesisleri yıkanlar veya yok edenler veya bozanlar veya yerlerini değiştirenler hakkında iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Aynı fiilleri ikinci derece askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgeleri içinde ika edenler hakkında da, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin liradan yirmi beşbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu maddede suç sayılan eylemlerin işlenmesinden dolayı sebebiyet verilen zararların tazminine de hükmolunur.

Madde 25 – Fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde; birinci derece kara ve deniz askeri yasak bölgelerinde:

a) Bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlere altı aydan beş yıla kadar hapis ve beşbin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası verilir.

b) Yetkili komutanlıkça geçiş için tespit edilen yolların dışına çıkanlara üç aydan altı aya kadar hapis cezası verilir.

Madde 26 – Fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde; bu Kanunun 9, 13, 17, 18 ve 21 inci maddeleri ile 11 inci maddenin (b) bendinde belirtilen yasaklara ve tahditlere uymayanlar ile anılan maddelerde yer alan gerekli bildirim yapmayanlar hakkında üç aydan altı aya kadar hapis cezası ve beşbin liradan yirmibeşbin liraya kadar para cezası hükmolunur. Bu maddeler gereğince verilmiş izinleri savunma güvenliğine zarar verecek şekilde kullananlar hakkında bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 27 – (Değişik: 1/11/1983 - 2939/1 md.)

Yurt içinde yapılacak kamu ve özel sektöre ait;

a) Silahlı Kuvvetlerle halkın ihtiyaçlarını karşılayan ve faaliyetlerinin durdurulması halinde ülke savunmasına, ekonomisine ve toplum yaşamına önemli ölçüde etkisi olabilecek büyük ve stratejik önemi haiz demiryolları, karayolları, köprü ve geçitler, akaryakıt boru hatları, liman ve hava meydanları, telsiz, telefon, radyolink merkezleri, barajlar, elektrik santralleri, rafineriler, stratejik maden arıtma ve işleme fabrikaları gibi tesislerin,

b) Hudutlara yakınlık, emniyet ve asayiş, savunma ihtiyaçları ve birinci derecede stratejik tesisleri tamamlama gibi nedenlerle ikinci derecede stratejik önem kazanan ve (a) bendinde

¹¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

belirtilenler dışında kalan, sulama kanalları, göletler, küçük barajlar gibi engel vasfını haiz her türlü tesislerin,

Coğrafi konumları ve yerleri tespit edilirken Genelkurmay Başkanlığının askeri gerekler yönünden olumlu görüşünün alınması zorunludur. Bu konuda olumlu görüş alınmadan ilgili inşaat projelerinin uygulanmasına başlanamaz, başlanmış olanlar durdurulur.

Coğrafi konum ve yerlere ait esaslar ile olağanüstü yönetim usullerinin zorunlu kıldığı durumlarda tesislerin tahribi için önceden yapılması gereken hazırlıklar yönetmelikte gösterilir.

Madde 27/A- (Ek: 4/6/2016-6719/2 md.)¹²

Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerine veya Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisli ve fiilen kullanımında olan araziler, hareket ve savunma amaçlı yerlerdeki tesisler (konut ve sosyal tesisler hariç) ile özel güvenlik bölgesi ilan edilen yerlerdeki tesisler, rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile nükleer santral projeleri kapsamında yapılması öngörülen tesis ve faaliyetler hakkında 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun kıyılar, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin yapı ve yapılaşmaya dair sınırlayıcı hükümleri ile 3 üncü maddesi hükümleri ve nükleer santral projeleri kapsamında yapılması öngörülen tesis ve faaliyetler hakkında 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun sınırlayıcı hükümleri uygulanmaz.

Madde 28 – Askeri yasak bölgelere yakınlığı veya diğer stratejik nedenlerle tespit edilecek bölgelerde yabancıların taşınmaz mal edinemeyeceklerine ve izin alınmadıkça kiralayamayacaklarına, Cumhurbaşkanınca karar verilebilir.¹³

Madde 29 – 28 inci madde kapsamına giren bölgeler içerisinde taşınmaz malı bulunan yabancı uyruklu gerçek ve tüzelkişilere ait taşınmaz malların tasfiyesine karar vermeye, tasfiye şekli ve şartlarını belirlemeye Cumhurbaşkanısı yetkilidir.¹⁴

Madde 30 – Bu Kanun hükümlerine göre tesis edilen askeri yasak ve güvenlik bölgelerinde; her türlü kaçakçılığın men ve takibi maksadıyla uygulanacak tedbirler bakımından bu konudaki kanun hükümleri saklıdır.

Madde 31 – Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan sınır bölgelerinde fiziki güvenlik sistemi tesis edilir. Sistemin kurulmasından ve idame ettirilmesinden Milli Savunma ve İçişleri Bakanlığı sorumludur.¹⁵

Madde 32 – Genelkurmay Başkanlığı; mal ve can güvenliği bakımından girilmesinde sakınca görülen atış alanları ile tatbikat bölgelerine, atış ve tatbikatın devam ettiği belirli süreler için kara, deniz ve hava askeri güvenlik bölgesi olarak ilan etmeye yetkilidir. Bu suretle ilan edilecek askeri güvenlik bölgelerinin sınırları ile yasağın kapsamı, başlangıcı, devam süresi ve bitimi; ilgili makamlar tarafından uygun araçlarla duyurulur.

¹² 31/10/2016 tarihli ve 678 sayılı KHK'nin 5 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasına "Türk Silahlı Kuvvetlerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya Sahil Güvenlik Komutanlığına" ibaresi eklenmiş, daha sonra bu hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7071 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

¹³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine askeri" ibaresi "Askeri" şeklinde ve "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 32/A- (Ek: 13/7/2013-6496/25 md.)

Terörle mücadele kapsamında yürütülen operasyonlar nedeniyle, meskûn mahal dışında, can ve mal güvenliğinin korunması bakımından girilmesinde sakınca bulunan yerlerde operasyonun devam ettiği süreyle sınırlı olmak üzere; Cumhurbaşkanı kararı ile askerî veya özel güvenlik bölgesi ilan edilebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde vali kararı ile on beş güne kadar özel güvenlik bölgesi ilan edilebilir.¹⁶

Bu suretle ilan edilen güvenlik bölgelerinin sınırları ile yasağın kapsamı, başlangıcı ve bitimi ilgili makamlar tarafından uygun araçlarla duyurulur. Bu bölgelere ilgili makamların izni olmadıkça girilemez.

Madde 33 – Bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen hususları ve Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirtmek üzere bir yönetmelik düzenlenir.

(Değişik ikinci fıkra: 15/8/2017-KHK-694/47 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/44 md.) Bu Yönetmelik Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.¹⁷

Yürürlükten kaldırılan hükümler:

Madde 34 – 1110 Sayılı Askeri Memnu Mıntikalar Kanunu ile bu Kanunun ek ve tadilleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 35 – Diğer kanunlarla 1110 sayılı Askeri Memnu Mıntikalar Kanunu ile ek ve değişikliklerine yapılan atıflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Geçici Madde 1 – 1110 sayılı Askeri Memnu Mıntikalar Kanununa göre askeri yasak ve emniyet bölgeleri olarak kabul ve ilan edilmiş bulunan yerler, bu Kanun hükümleri gereğince durum ve nitelikleri yeniden tespit edilinceye kadar eski statülerini muhafaza ederler.

Geçici Madde 2 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce uygulanmasına başlanmış projeler hakkında 27 nci maddede yer alan görüş almaya ilişkin hükümler uygulanmaz.

Geçici Madde 3 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce inşa edilmiş olup da, 21 inci maddenin (b) bendine göre tespit edilecek emniyet mesafeleri içinde kalan kamu veya özel kuruluş veya kişilere ait ve aynı maddede sayılan tesislerin etrafında, yetkili organlarca belirtilecek esas ve usuller içerisinde maliklerince yangın muhafaza duvarları yapılması zorunludur.

Yürürlük:

Madde 36 – Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 37 – Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

¹⁶ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Genelkurmay Başkanlığı veya İçişleri Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 67 nci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "Genelkurmay Başkanlığı ve ilgili bakanlıkların görüşleri de alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığınca müştereken hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararı ile" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

**2565 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN VERİLEN İPTAL KARARLARININ
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2565 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2939	–	3/11/1983
3384	–	25/6/1987
4188	–	13/10/1996
5082	7, 9	31/1/2004
5412	5	26/10/2005
5740	21	6/3/2008
5837	23	13/2/2009
6496	32/A	31/7/2013
6719	27/A	17/6/2016
KHK/678	27/A	22/11/2016
KHK/690	3	29/4/2017
KHK/694	21, 33	25/8/2017
7071	27/A	8/3/2018
7077	3	8/3/2018
7078	21, 33	8/3/2018
KHK/700	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 22, 28, 29, 31, 32/A, 33	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)